

Villa & Fritid

ÅRGÅNG 47 5/14
EDITION NORR

**GRÖNT LJUS FÖR
PROVTRYCKT HUS**
SID 18

ETT MÖTE MED
SKEPPLANDAS
ÅSA-NISSE

SID 10

BRA AVLOPP
SID 22

Höstens inredningstrender:
METALLISKT NATURNÄRA
och mycket personligt sid 2

SATSA PÅ SQUASH SID 2

– HUGGET I STEN SEDAN 1939 –
EN RIKTIG STENHUGGARE
Vi kan allt från marksten och köksbänkar till fasader och gravstenar.

Tel 0300-180 25
Fax 0300-105 28
Industrigatan 4
434 32 Kungsbacka
info@henrikssonsstenhuggeri.com
www.henrikssonsstenhuggeri.com

Minera Offerdalsskiffer

Orlando Grafit

S:T ERIKS

HEDA
MURAR SOM LYFTER TRÄDGÅRDEN.

Öppet: Vardag 7-16, Torsdag 7-18

MINERA
SKIPER

Benders

2014 - SQUASHENS ÅR

Sommaren har varit gynnsam för grönsaker och speciellt för squashen. Kärt barn har många namn. Sommarsquashen kallas även för zucchini (italienska) eller courgette (franska).

Recept från Gunnebos kockar och bagare: Rostad squash med ostkräm med saltrostade pumpafrön

Ostkrämen (görs dagen innan):

Smält en vällagrad ost tillsammans med crème fraîche (det ska vara lika delar i vikt). När det smälts samman ställ kallt för att stelna.

Vid servering rör runt i "krämen" och tillsätt ev lite mer crème fraîche om den känns väldigt hård. Lägg det i en spritspåse.

Squashen: Skär squashen i cirka 1-1,5 cm tjocka skivor. Lägg dem på en plåt med bakplåtspapper, ringla lite god olja över dem, salta och peppra. Sätt ugnen på 250 grader och rosta dem i ca 4-5 min. Inte för länge, de ska ha kvar lite spänst. Låt svalna.

Rosta pumpafrön i en torr stekpanna, avsluta med att strö flingsalt över fröna. Mixa den snabbt i en mixer, eller mortla/stöt dem lite grovt.

Spritsa ostkrämen på den ungsrostade squashen. Strö över de krossade pumpafröna.

* Matmarknaden **Jordens mat** pågick den 13-14/9 med försäljning, provsmakningar och aktiviteter. Kända ekologiska varumärken delade utrymme med små lokala producenter.

Gunnebo trädgårds marknadsstånd var välbesökt. Spännande och inte så vanliga sorter lockade.

Martin Österbrand, kock på Gunnebo slott & trädgårdar, bjöd på squashplättar på Jordens mat*. De är lätta att göra: Gör en vanlig pankakssmet (lite saltad) och blanda ner en smakrik, riven ost. Riv squash och rör ner den i smeten. Stek i olja. I förgrunden ligger polkagrisrandiga rödbetor som odlas i Gunnebos trädgård.

TEXT&BILD: JE WEINITZ

”Vi sparade tusenlappar på takrenoveringen”

När vi behövde lägga om taket började jag som de flesta andra: sökte information på nätet. På Villaägarnas Riksförbunds hemsida hittade jag snabbt en bra och informativ text om just takrenovering. Jag blev ännu gladare när jag klickade på fliken medlemsförmåner.

Rabatterna på byggmaterialet, som vår renovering krävde, översteg med råge medlemsavgiften. Några minuter senare hade jag fyllt i en ansökan, det har jag inte ångrat en sekund. Takrenoveringen blev både tryggare och billigare.

Tack vare hantverksförmedlingen brabyggare.se och Garanterat Renoverat™ får jag ut ännu mer av mitt medlemskap.

Medlemskap för 2014 och 2015 endast 405 kronor!

SOM NY MEDLEM FÅR DU

- **Välkomstprenie**
Goda oljor till ett värde av 200 kronor.
- **Massor med rabatter**
Behöver du renovera eller bygga nytt? Som medlem har du rabatt hos hundratals välkända företag.
- **Rådgivning**
Du får kostnadsfri rådgivning av våra experter som svarar på frågor om bygglov, hantverkstyster, fel på köpt fastighet, fuktproblem med mera.
- **Bättre boendevillkor**
Villaägarna är en partipolitiskt obunden organisation – vårt mål är bättre villkor för dig som småhusägare.

Bli medlem du också (405 kr) och få vår välkomstprenie. Anmäl dig med namn och adress på villaagarnytt@villaagarna.se

Villaägarna

VÄLKOMST-
PREMIE!

Villa & Fritid, Box 344, 431 24 Mölndal TEL VX 031-27 51 20, FAX 031-27 68 61 **HEMSIDA** WWW.VILLAFRITID.SE | **E-POST** INFO@VILLAFRITID.SE
ANSVARIG UTGIVARE ELNA SIRKKA **PRODUKTIONSANSVARIG** JAN-ERIK WEINITZ **REDAKTION** JAN-ERIK WEINITZ, LARS BÄRTÅS, STEFAN MATTSSON, ANN-CHRISTIN B EDSTRÖM, MARITA ÅMAN **TRYCK** V-TAB VIMMERBY
DISTRIBUTION POSTEN | FÖR EVENTUELLA FEL I EN ANNONS SVARAR VILLA&FRITID MED HÖGST ANNONSKOSTNADEN ELLER NYTT INFÖRANDE I NÄSTKOMMANDE NUMMER. ÅSIKTER FRAMFÖRDA I SIGNERADE ARTIKLAR ÄR FÖRFATTARNAS EGNA OCH BEHÖVER INTE SAMMANFALLA MED TIDNINGENS.

DET LIGGER I LUFTEN

UPLINK
FÖLJ & STYR ENKELT

FRÅN URKRAFT TILL LIVSKRAFT

Genom att låna kraft från naturen ger vi din vardag den perfekta temperaturen. Våra luft/vatten-värmepumpar förvandlar utomhusluften till energi som värmer upp och svalkar ditt hem med hänsyn till både plånbok och miljö. Vi kallar det **ENERGY FOR LIFE**.

- Marknadens enklaste styrning
- Klarar temperaturer ner till -25°C
- Tystgående
- NIBE Uplink, internetuppkopplad för fler möjligheter

Läs mer på nibe.se/F2030

ETB Värme AB 031-704 23 60 • GAK Service AB 031-28 67 94

N-Center AB 031-742 35 60 • Rörpac AB 031-44 10 30

Svensk Kylservice i Göteborg AB 031-82 48 18

Vuab 031-340 07 40

Höstens inredningstrender: METALLISKT, NATURNÄRA OCH *mycket personligt*

I höst är det trendigt att låta hemmet blänka av koppar och mässing. Det fungerar också utmärkt med naturnära färgtoner och orientaliska mönster.

Samtidigt är det läge att göra det personliga hemmet ännu mer personligt. Plocka fram ditt arvegods och dina barndomsminnen ur gömmorna!

TEXT: LARS BÄRTÅS

NUMERA TALAR MAN INTE LÄNGRE OM "den senaste inredningstrenden". Experterna talar istället om trender – i plural. Det gäller inte minst höstens trender som – enligt Marina Nilsson, inredningsdesigner på Minna Design – rymmer flera olika inriktningar.

– Inredning och trender speglar mer och mer vad som är viktigt i livet, vilket verkar bli en trend i sig som kontrast mot det ytliga i samhället. Att trenderna rör sig i olika spår beror nog också på att vi i Norden reser väldigt mycket och därigenom hämtar influenser från olika delar av världen, säger Marina.

Våga lite mer och lägg tapetväderna horisontellt.

Bild: Minna Design

EN TREND SOM HÅLLER I SIG och blir allt tydligare är det "personliga hemmet".

– När det är oro i omvärlden med krig och finanskriser vill man gärna att hemmet ska vara en trygg plats, där man känner igen sig. Den känslan kan man enkelt förmedla genom att plocka fram gammalt arvegods och kära minnesföremål. Att ta vara på det gamla är dessutom bra för både plånboken och miljön.

TRYGGHET OCH MILJÖTÄNKANDE präglar också den naturnära inredningsstilen. När det gäller färger, tapeter och mönster kommer mycket av inspirationen från Nordafrika.

– Den orientaliska stilen, Marrakech, har börjat märkas allt mer i badrum och kök. Det geometriska formspråket med mönstrade kakelpattor i varma färgtoner är ett exempel. Men det finns också en tydlig kolonial stil med influenser från bland annat Kuba, säger Marina.

Minnas bästa inredningstips:

1. Våga satsa på färg och form. Släpp din försiktighet och se vad som händer.
2. Våga tro på din egen smak. Föll du för en viss tapet direkt är den förmodligen rätt.
3. Var personlig, då skapar du ett välkomnande hem.
4. Anlita en inredare för att hitta stilen för just dig och ditt hem.

Våga lite mer och lägg tapetväderna horisontellt.

Bild: Minna Design

YTOR OCH FÖREMÅL AV METALL har blivit ett populärt inslag i våra hem. Men i höst får det gärna vara lite varmare blänk från koppar, mässing och brons.

– Denna trend går utmärkt att kombinera med en nordiskt avskalad stil, gärna med grått som basfärg.

FÖR DEN UNGA STORSTADSGENERATIONEN som föredrar djärvhet framför trygghet kan det vara mer lämpligt att välja det minimalistiska spåret. Hårda material som sten, betong, marmor och glas blir en effektiv kontrast mot allt rysch och pysch i världen.

– Denna stil kan man dock "mjuka upp" lite grann med färgstarka kuddar, pläddar och mattor.

NÄR DET GÄLLER HÖSTENS FÄRGVAL har vi mest talat om varma toner. Men finns det några specifika kulörer som är extra heta?

– Starka och mättade färger är på gång, i synnerhet petrolfärg som är en lite mörkare variant av turkos. Dessutom är det populärt med orange och lejongult. En annan het färg just nu är rosé, men den lär nog inte bli så långvarig i inredningsbutikerna, säger Minna.

Nyhet! LADY SUPREME FINISH

LADY Supreme Finish är en helt ny och modern snickerifärg som ger en jämn, vacker och extremt slitstark yta. Suverän utflyktning gör det enkelt att få ett bestående och vackert resultat på detaljer som dörrar och lister. **NYHET!** LADY Supreme Finish finns nu också i Matt!

NYHET!

Njut och bli inspirerad av de nya kulörerna i vår färgkarta och på www.jotun.se/lady

LADY. När bara det bästa är gott nog.

Jotun Sverige AB, Box 151, 421 22 Västra Frölunda
Telefon 031-69 63 00, Fax 031-69 63 97

colorama

Välkommen in i våra butiker - besök gärna vår hemsida www.colorama.se

ASKIM HANTVERKSVÄGEN 12
TEL 031-748 47 30

GÖTEBORG DANSKAVÄGEN 96
TEL 031-337 55 50

PARTILLE MELLBYVÄGEN 33
TEL 031-340 05 70

MÖLNLYCKE HÖNEKULLAVÄGEN 21
TEL 031-88 56 88

ONSALA MARIEDALSVÄGEN 234
TEL 0300-618 88

VARBERG BIRGER SVENSSONS VÄG 19
TEL 0340-890 25

STENKULLEN FÄRGVÄGEN 6
TEL 0302-222 45

KUNGÄLV TEKNIKERGATAN 7
TEL 0303-630 40

PÅ TAPETEN

InTrade är ett antal nya tapetkollektioner som andas allt annat än nordiskt och diskret. **Nu är det färg och mod som gäller!**

På InTrade kommenterar man kollektionerna på följande vis: "Vi märker ett stort sug efter nytt ute på marknaden och med dagens trend där det ska vara mycket av allt, passar våra kollektioner utmärkt. Ljust och fräscht känns avlägset och både kund och konsument längtar efter färg och mönster."

TILES

Spanska Andalusien står i fokus med historiska mönster tagna från de gamla palatsen där man kläddes sina väggar och golv i fantastiskt kakel. Här tryckta i tapetform, enkla att sätta med limmet på väggen.

RAVAL

Med inspiration från stadsdelen Raval mitt i heta Barcelona visas här pulserande och lekfulla mönster i denna härliga kollektion i allt från starka hipa färger till coola folkloristiska toner som delftblått, gammalrosa, aubergine mm. Sött blommigt eller tufft grafiskt matchas med handritade ränder, småmönstrat eller helt enkelt någon skön enfärgad ton i ton. Superfina väggbilder ger rummet det där "lilla extra".

Text&foto: InTrade

SKAPA HARMONI

I en hektisk vardag har vi blivit mer medvetna om att hitta en bra balans i livet. Det första steget på vägen kan vara att se till att det finns harmoni i hemmet. Jotun introducerar nu en vacker färgkarta inspirerad av olika sinnesstämningar.

Den nya färgkartan från **LADY Balance** är uppdelad i tre teman med åtta olika nyanser. Samtliga tre teman i färgkartan ska kunna kombineras i ett hem. Kulörerna är indelade i 3 olika teman: Everyday Simplicity, Everyday Balance och Everyday Beauty.

Everyday Simplicity (gråa toner i ett elegant samspel med gult). Everyday Simplicity är maskulin och stram men samtidigt balanserad och varm.

Everyday Balance (gröna toner med en aning blått) Detta är en fortsättning av den blågröna trend som har funnits inom mode och inredning ett tag. Kulörerna rör sig i nyanser av mint.

Everyday beauty (hudtoner med en hint av rodnad). Definitivt säsongens nya och mest feminina tema. Inspirerad av dagens makeup-trender från pudriga hudtoner till mer röda och energiska nyanser.

Text&foto: Jotun

Hornstull får tapet

Handelsplatsen HORNSTULL lanserar en tapet vars motiv är skapade av illustratören Jenny von Döbeln. Tapeten finns tillgänglig från den 25 september. Överskottet från försäljningen går oavkortat till Läkare utan gränser.

HORNSTULL har under det gångna året gjort flera uppmärksammade samarbeten. Bland annat har en karta över stadsdelen tagits fram tillsammans med formgivaren David Ehrenstråle, dessutom har två öl framställts. Ett blev Sveriges starkaste och smakade pepparkaka medan ett bryggdes av honung från Tantolunden.

Photowall.se

Våxtorps
Betong

S:T ERIKS

Benders

MINERA
SKIFER

Vi har allt till din trädgård: marksten, natursten, mursten, dekorsten, gräs, belysning, sand & grus, VA material m.m.

Öppet: Måndag-fredag 7.00 - 17.00, lördag 9.00 - 13.00
Entreprenadvägen 1 Göteborg. **Tel:** 031 - 55 92 00 | www.gardajohan.se

Från dröm till verklighet

Välkommen till oss - din specialist på badrum, vatten och värme!

INSTALLERAT & KLART

Takdusch
Tapwell TVM 7200

5.999:-
Ord.pris 8.495:-

SPARA 2.496:-
Inkl. installation.*

Tapwell™

Komplett takdusch med termostadblandare. Taksil ZSOF074 och handdusch ZDOC067. Teleskopfunktion. Finns med 150 c/c och 160 c/c. **Exkl. installation 4.999:-** (ord. pris 7.495:-).
*Priset gäller produkt inkl. installation och ROT-avdrag. Fullständiga villkor för Installerat & Klart på comfort.se

**JUST NU 20% RABATT
PÅ INR OCH ASPEN**

När du köper en dusch från INR kan du välja måtten själv och vill du att vi kapar en vägg snett - för att du har ett snedtak eller för att du tycker att det är snyggt - ja, då fixar vi det.

Aspen är specialist på badrumsmöbler och badrumsinredning. Vi hjälper dig att hitta rätt badrumsskåp, tvättställ och handfat till ditt badrum.

CANVAC
QHEAT635/665

MITSUBISHI ELECTRIC
Changes for the Better

GOOD DESIGN

REKORDRESULTAT!

Nya Canvac QHeat 635/665 luftvärmepump toppar i Energimyndighetens nya tester!

**VÄRME (SCOP) A++ KYLA (SEER) A+++
TOPPRESTANDA! COP 5,52 SCOP 4,9**

Tillverkad för nordiskt klimat
Hyper Heating ger värme ner till -30°C
Dubbla vingar sprider värmen i två plan
Tystast i klassen!

5 ÅRS GARANTI
CANVAC QUALITY

CANVAC.SE **CANVAC**
INDOOR AIR QUALITY

NIBE

Rustad för hemmet.

NIBE™ COMPACT | VARMVATTENBEREDARE

Finns från 90 till 275 liter.
Ytterhölje i plåt och tålig plast.
Diskret design.
Möjlighet att ansluta till solpanel (NIBE COMPACT SOL 300).
Vattentank med korrosionsskydd av emalj, koppar eller rostfritt stål.
Välsisolerad beredare med minimal energiförlust.
Ansluts enkelt till jordat eluttag (230 V) eller 400 V 2-fas.
Blandningsventil för jämnare temperatur.
Säkerhetsbrytare.

Läs mer om våra varmvattenberedare på www.nibe.se

KOM TILL OSS - VI ÄR EXPERTER PÅ NIBE VARMVATTENBEREDARE

VI KAN INSTALLERA ALLT VI SÄLJER.
I TID, TRYGGT OCH COMFORTABELT.

Triogatan 5, 442 34 KUNGÄLV
Tel.0303-127 75
www.kungalvs-ror.se

COMFORT
KUNGÄLV'S RÖRLÄGGERI

NYTT SCHABLONBELOPP FÖR ROTAVDRAK FÖR VÄRMEPUMP

Skatteverket har i ett ställningstagande fastställt höjda schablonbelopp för att beräkna arbetskostnad vid installation av värmepumpar. Arbetskostnaden kan sättas till 30 eller 35 procent av totalkostnaden, beroende på vilken typ av anläggning det gäller.

Ställningstagandet tydliggör hur schablonbeloppen får användas och innebär samtidigt en höjning av den schablonberäknade arbetskostnaden med fem procentenheter jämfört med tidigare, vilket innebär högre rotavdrag för dem som använder schablonbeloppen. Förändringen gäller från den 3 april i år.

- De höjda beloppen är framräknade av branschen och de har

godkänts av Svensk Värmepumpförening i samarbete med Skatteverket. De motsvarar den andel som arbetskostnaden normalt utgör idag, säger Pia Blank Thörnroos, rättslig expert på Skatteverket.

SKATTEVERKETS RIKTADE KONTROLLER har visat att en stor del av dem som ansöker om rotavdrag för installation av värmepumpar har tagit upp för höga belopp som arbetskostnad. Bara en mindre del har använt möjligheten till schablonberäkning.

- Många gör fel vid beräkning av arbetskostnad. Vi hoppas att fler upptäcker möjligheten med schablonberäkning, eftersom det är enkelt och det blir färre fel, säger Pia Blank Thörnroos.

SCHABLONBELOPPEN KAN ANVÄNDAS vid totalentreprenad till fast pris. I andra fall eller om högre avdrag ska medges måste den sökande kunna styrka och dokumentera arbetskostnaden.

Skatteverket genomför som tidigare aviserats i år en särskild kontrollinsats kring rotavdrag för installation av värmepumpar.

- Det är viktigt att seriösa företagare inte utsätts för oschysst konkurrens genom skattefusk, säger Pia Blank Thörnroos.

Rotavdrag kan ges med halva arbetskostnaden, dock maximalt 50 000 kronor.

FRAKTKEDJAN VÄST **Härryda KROSS**

TRÄDGÅRDSPRODUKTER:

- Sorterad jord
- Dressand
- Gårdssingel
- Kullersten
- Prydnadssten
- Krossprodukter
- m.m

0771-111 211
www.fraktkedjanvast.se

031-88 78 38
www.harrydakross.se

★★ STARK ★ STARKARE ★ STARKAST ★★ TÅL TUFFA MATCHER VARJE DAG

STARK

MS 251
PRIS 4.490:-
Ord. 5.290:-

★★ STARKARE

BÄST I TEST*

MS 241 C-M
PRIS 5.990:-
Ord. 6.990:-

★★★ STARKAST

BÄST I TEST*

MS 261 C-M
PRIS 6.990:-
Ord. 7.990:-

Skyddskänga
ADVANCE GTX
PRIS 2.495:-
Ord. 2.900:-

stihl.se **STIHL** **VIKING**

Tål tuffa matcher varje dag.
Motorsågarna från STIHL har en bländande teknik och erkänd rås som skapat respekt i hela klassen.

Din lokala återförsäljare:

ASKIM GÖTEBORGS SKOG & TRÄDGÅRD AB 031-68 38 80
FLODA SKOG & TRÄDGÅRD 0302-301 54
KODE MASKIN & MARIN 0303-502 90
KUNGSBACKA DENNIS MASKIN 0300-519 21/23
KUNGÄLV KUNGÄLV'S SKOG & TRÄDGÅRD 0303-183 00
KÅLLERED AGRIA TRÄDGÅRDSMASKINER AB 031-790 47 00
PARTILLE PARTILLE SKOG & TRÄDGÅRD AB 031-340 28 24
VÄSTRA FRÖLUNDA TOOLAB 031-87 83 85

Erbjudandet gäller t.o.m 141231.* Bäst i Test avser modellerna MS 241 C-MQ & MS 261 C-MQ. Norra Skogsägaren 3/2010 & 2/2014. Med reservation för tryckfel.

EGEN VERKSTAD

I trädgården hos Sten Björkström står flera träskulpturer som han har gjort själv. Gubben Ekström **"står på rot"**. Det vill säga stubben som han är skapad av har kvar rötterna i jorden. Medan Granström är gjord av en granstam som vändes upp och ner innan motorsågen tog vid.

- Min särbo Inga-Lill bad mig göra något av en stock som låg på gården. Jag gick runt stocken och funderade och sedan såg jag att det var bäst att vända på den så att gubben kunde bli lite bredaxlad, säger Sten.

Sten har många järn i elden. Och med sin allsidiga bakgrund har han alla förutsättningar att lyckas med sina projekt. Sten har arbetat som byggnadsarbetare i 40 år och har flera utbildningar med sig.

Hur kommer du på allt?

- Ja, hur kommer man på sådana här dumheter? Jag tycker att det är roligt. Jag har både smidesverkstad och snickeriverkstad och har alltid varit intresserad av att göra grejer, säger Sten. och börjar berätta om nästa projekt.

Sten Björkström kan lugnt luta sig mot Ekström som står på rot. Infälld i bilden är Granström. Det är särbon Inga-Lill som har döpt träskulpturerna.

Byggnaden i bakgrunden är inte vilket lusthus som helst. Under huset finns en elmotor så att lusthuset kan rotera.

"BYGG DEN PÅ BACKEN"

Viljan och kunnandet kommer även till sin rätt när det gäller större projekt. Bakom ladugården står en stor solanläggning som ska kopplas in i dagarna. Han har köpt solpanelerna från Ale Energi men har byggt ställningen och satt ihop det själv.

Sten fick rådet av Ale Energi att inte ha för stor anläggning. De rådde även Sten att bygga solanläggningen på backen. Anläggningen ska i stort sett täcka Stens behov på 8 000 kW/år. Den beräknas ge 7000 kW/år. Överskottet under högsäsong köper Ale Energi till fullt dagspris.

- Jag har köpt panelerna för 108 000 kr och till det kommer diverse materialkostnader på cirka 20 000 kr. För detta får jag ett investeringsbidrag på 36 0000 kr. Jag beräknar att jag har betalt av anläggningen på 5,5 år.

- De första 25 åren ska anläggningen ge 100%. Sedan sjunker verkningsgraden ner till cirka 80%.

DET VATTENSJUKA PARTIET BLEV EN VACKER DAMM

"Gräsmattan var ofta genomvåt så jag ledsnade och grävde upp här. Jag har gjutit allt, även vattenfallet som fick lyftas på plats av en kranbil. I det gröna huset var det en brunn när jag växte upp. Där har jag en pump som pumpar vatten till vattenfallet."

"Krokodilen, som lurar i vassen är en granstock som jag har sågat till.!"

"Lagt ner min själ i den här kärran!"

- I den här kärran har jag lagt ner min själ, säger Sten och visar en kärra med ett indianhuvud i fronten och med målade schabloner på utsidan.

Kärran är i rostfritt stål och teakplywood. Indianens öga lyser gula.

TEXT&BILD: JE WEINITZ

Från luft till värme

Passa på att utnyttja rotavdraget!

Bygga nytt eller byta en gammal frånluftsvärmepump? IVT 490 är värmepumpen som ger stor besparing trygg bekväm drift och extra mycket varmvatten.

Välkommen att kontakta oss. Vi är experter på frånluftsvärmepumpar.

GÖTEBORGS
EL & RÖRJOUR

JOUR DYGNET RUNT

Aröds Industriv. 28, 422 43 Hisings-Backa
Tel. 031-50 01 20 • www.500120.com

Kom in och byt upp dig.

1.500:-
i inbyte*

HUSQVARNA 550 XP® G TrioBrake™

Utrustad med X-Torq®-motor som kombinerar rästyrka med låg bränsleförbrukning och låga utsläpp. RevBoost™ ger snabb acceleration och högre kedjehastighet. Med TrioBrake™ kan kedjebromsen utlösas automatiskt eller mekaniskt med vänster- eller högerhandsskyddet.

9.200:- Rek. cirkapris inkl. moms

*Kampanjen gäller inbyte av fungerande motorsåg vid köp av Husqvarna 550 XP®, 550 XP® G, 550 XP® G TrioBrake™, 560 XP® eller 560 XP® G. Erbjudandet gäller så långt lagret räcker, dock längst t.o.m. 2014-12-31.

Floda: Floda Skog & Trädgård, 0302-301 54

Göteborg: Entreprenadbutiken AB, 031-51 44 50

Göteborg: Göteborgs Skog & Trädgård AB, 031-68 38 80

Hösterbudande! Kombiröjare för tuffa utmaningar.

NU!
7.490:-

Rek. cirkapris inkl. moms
Ord pris. 8.500:- SPARA 1.010:-

HUSQVARNA 345FR

Utrustad med X-Torq®-motor som kombinerar rästyrka med låg bränsleförbrukning och låga utsläpp. LowVib® avvibreringssystem ger användaren maximal komfort och kontroll. Levereras komplett med trimmerhuvud, gräsklinga och sågklinga.

Göteborg: Västsvensk Traktorservice, 031-54 04 35

Kungälv: Kungälv's motor & Cykel, 0303-103 13

Åsa: Lindar'n i Åsa, 0340-20 15 00

Hösttips

Härliga höst

På hösten går livet i trädgården in i ett lugnare tempo. Ogräsen är inte så ettriga, många av måstena är avklarade, gräsmattan växer inte lika frenetiskt och solen bränner inte så intensivt. Ta hjälp av Susanna Widlundhs tips och förläng säsongen till den första snön.

/ Susanna Widlundh, Lina Karna Kippel, Norstedts

EN NY GENERATION AV ENERGIEFFEKTIV MODERN ELVÄRME

DU KOMMER ATT ÄLSKA MJUKVÄRME 2.0

LVI är synonymt med komfort, och kvalitet. Det nya Yali utbudet har funktionen Mjukvärme 2.0. En innovation som erbjuder en säregen komfort och värme. Med Mjukvärme 2.0 avses nämligen LVI produkter som är fyllda med vegetabilisk olja. Då radiatorerna värms upp avger de en naturlig strålningsvärme, tack vare den elektroniska termostaten med en exakthet på 0,2 °C.

LVI:s återförsäljare hittar du här:

Väthultsvägen 5, Stenkullen. Tel 0302-228 30

Installationer & Service

www.ael-lerum.se
Tel: 0302-52 29 40

Strömstadsgatan 4, Göteborg
Tel 031 - 22 37 77 | www.lundbyel.se

Aröds Industriv. 28, 422 43 Hisingss-Backa
Tel 031 - 50 01 20 | www.500120.com

Svampar

2014 är ett riktigt rekordår för svamp men tyvärr också för antal personer som blivit sjuka av svampförgiftning.

Magnus Neuendorf kan bara minnas tre gånger sedan 1980-talet som skogarna varit så rika på Karljohan som i år. Men det är även gott om annan svamp som smörsopp, strävsoppar av olika slag och blodriskor.

Tyvärr är det också gott om de giftiga svamparna, speciellt brun flugsvamp, som ju någon försökte sälja på torget i Göteborg för ett par veckor sedan. Men även den vita flugsvampen är det gott om i år.

Ett riktigt bra sätt att lära sig skilja på goda och onda svampar är att använda alla sina sinnen och känna, lukta och titta på svampar med en svampexpert.

/ Botaniska, Magnus Neuendorf

Foton: Magnus Neuendorf

I år är det ett rekordår på Karljohan.

Men även den vita flugsvampen är det gott om i år.

Lättare. Starkare. Vackrare.

Räkna själv på ditt nya tak och få mer inspiration på www.decra.se

DECRA
Taksystem

Höstrusk ger myslust!

SPARA upp till 5.500:-
Alla kampanjmodellerna hittar Du på www.contura.se

Ord. pris 33.500:-
JUST NU 29.500:-
Spara 4.000:-

Ord. pris 24.500:-
JUST NU 20.500:-
Spara 4.000:-

Gäller t.o.m. 4 oktober 2014.
Vid samtidigt köp av valfri Contura kamin (gäller hela sortimentet) och Premodul skorsten lämnas 1.500:- rabatt på skorstenen.

Contura
Kaminer för varje hem

WWW.LARSENS.SE

KUNGSPORTEN 4B, BILLDAL:
TIS-TOR 13-18, FRE 13-17, LÖR 11-14
VERKSTADSG. 12, KUNGSBACKA:
TIS-TOR 13-18, LÖR 11-14

FÖR PROFFS OCH HEMMAFIXARE!

Vägg och tak från Huntonit

Välj produkter från vårt breda sortiment av tak- och väggskivor som du köper i din närmaste byggmaterial butik.

Våra tak, Classique, Plankett, Royal och Symfoni passar husets samtliga rum inkl. badrum/dusch och andra våtutrymmen.

Huntonit Skugge är en färdig-målad väggskiva som finns i Vitt, Caffelette och Frost. Den är 11 x 620 x 2390mm, enkel att montera, skruvfast, ljuddämpande och tvättbar.

HUNTONIT

ASTMA- OG ALLERGIFÖRBUNDET
www.byggmagroup.se

MIRRO

Vi bjuder på halva inredningen, när du köper skjutdörrar!

Du får 50% rabatt på inredning i vitt enligt inredningsförslag Start, Bas eller Softclose i samma bredd som dina skjutdörrar. Gäller när du köper skjutdörrar till ordinarie pris för minst 7500 kr och under perioden 15/9-12/10.

Hos oss på **ÖRN:S BYGGVARUHUS AB** hittar du ett stort urval kvalitetsprodukter från välkända leverantörer!

molan
- ett naturligt val

BASECO

Sioo
WOOD PROTECTION

Thermex
Köksfläktar

isola
Torra och sunda hus

Redegatan 10, Västra Frölunda
Tel. 031 - 29 22 55 • Fax 031-29 13 42
Öppet: Vardag 7-18, lördag 9-14
www.orns.se

diplomat
DOORS WITH ATTITUDE

ÖPPNA OCH SE VÅRA DÖRRPRISER!

Ny dörr i höst?

20 ÅRS GARANTI

Diplomat ytterdörrar, har alltid 20 års formgaranti. Hitta en stil som passar just dig!

Läs mer på: diplomatdorrar.se

Ett familjeföretag i
BOLIST
gruppen

FÖRDELAR OCH FALLGROPAR MED ATTEFALLSHUS

Sedan juli är det fritt fram att uppföra större komplementhus på tomten utan bygglov – så kallade Attefallshus. Men det är inte riktigt så enkelt som det kan låta.

TEXT: LARS BÄRTÅS

I JULI TRÄDDE NYA REGLER i kraft som ska stimulera byggprojekten på våra villatomter. Till exempel har du möjlighet att bygga till ditt bostadshus med 15 kvadratmeter utan att söka bygglov. Men den mest omtalade nyheten är att du kan uppföra ett bygglovsfritt "Attefallshus", vars area får vara tio kvadratmeter större än den traditionella friggeboden, alltså max 25 kvadratmeter. Du kan använda byggnaden för olika ändamål: förråd, ateljé, gäststuga eller rentav som ett extra bostadshus.

– Även om byggnaden inte kräver bygglov är det mycket viktigt att du lämnar in en bygganmälan, så kallad anmälningspliktig åtgärd, och får ett startbesked innan du sätter igång. I an-

nat fall riskerar du att få betala en sanktionsavgift, säger Fredrik Andersson på Stadsbyggnadskontoret i Göteborg.

SKA BYGGNADEN ANVÄNDAS som bostad måste den uppfylla samma krav som ett vanligt bostadshus. Detta måste framgå i dokumentationen, till exempel via ritningar och kontrollplan.

– Det har blivit enklare i så måtto att du kan få tillstånd att uppföra en byggnad som tidigare inte skulle fått bygglov. Däremot är kraven på dokumentation i princip desamma som vid ett vanligt bygglovsärende, säger Fredrik Andersson.

PÅ STADSBYGGNADSKONTORET MÄRKER man att intresset för de nya bygglovsreglerna börjat ta fart. Framför allt är intresset stort för att bygga ut huset.

– Vi har fått in drygt sextio bygganmälningar, varav de allra flesta handlar om tillbyggnader. Ungefär ett femtontal avser komplementbyggnader, och en handfull av dessa är komplementbostadshus, säger Fredrik Andersson.

Fotograf Magnus Bergström

Fredrik Andersson, Stadsbyggnadskontoret i Göteborg

INOM BYGGVARUHANDELN och bland stugåterförsäljare råder det just nu full aktivitet med att ta fram byggsatser och nyckelfärdiga stugor som ska vara anpassade till de nya reglerna. Som spekulant får du dock räkna med en högre prislapp, jämfört med en traditionell friggebod. De flesta färdigdesignade stugor ligger inom prisnivån 200 000-400 000 kronor, medan lite enklare byggsatser kostar omkring 100 000 kronor.

– Förutom kostnaden bör man fundera ordentligt på var och hur huset ska placeras. Det är ju en betydligt större byggnad än en friggebod, både på arean och höjden, vilket kan bli ett störande faktum. Därför är det synnerligen viktigt att man förankrar sitt byggprojekt hos grannarna innan man tar fram hammaren, säger Roger Nyström, journalist och författare till boken "Stora friggeboken".

ENLIGT ROGER NYSTRÖM finns det en uppenbar risk att många villaägare blir besvikna när de inser att bygganmälan kräver mycket bifogad dokumentation. Det är inte heller så lätt att uppfylla Boverkets byggregler för ett bostadshus med en boyta på knappt 25 kvadratmeter.

– Vill du bygga ett eget bostadshus ställs det så höga krav på byggnaden att du kanske föredrar att kalla det någonting annat i din bygganmälan. Risken är att det byggs olagliga bostäder som slukar mycket energi och är dåliga för miljön.

Forts sid 16 →

Det krävs bra planering för att anlägga ett Attefallshus, så att det inte skymmer utsikten och stör grannarna.

Låt dig inspireras Hitta DITT DRÖMHUS på Husknuten

Hos oss kan du vandra runt i närmare 27 fullt möblerade visningshus från några av Sveriges ledande husleverantörer!

Besök vår hemsida för vägbeskrivning och öppettider.

www.husknuten.se

Heliga helger eller vanlig vardag?

Balans är en New England-inspirerad husmodell som vi byggt som visningshus på Husknuten i Göteborg. Välkommen och se det i verkligheten!

EN KLASSISK VERANDA. FYRA SOVRUM. 156 m²

AAA
© Solidnet 2013

Eksjöhus försäljningskontor Göteborg
Tel. 031-45 03 00

Roger Wenderyd
roger.wenderyd@eksjohus.se

Bert Berntsson
bert.berntsson@eksjohus.se

Beställ våra kataloger på www.eksjohus.se

FÖNSTER UTSTÄLLNING

Våra montörer är utbildade hos VELUX takfönster

Din Fönsterbytare
Start urval på fönster

FÖNSTER OCH MONTAGE I SAMMA AVTAL

Ring nu! 031 - 45 50 40
Se vår utställning på "Husknuten" Västra Frölunda
Öppet: mån 12-14, tis-ons 14-18, sön 12-15.
Eller enl. överenskommelse
www.dinfonsterbytare.se

KÄLLAR TORKEN
Garanterat torrt utan att gräva

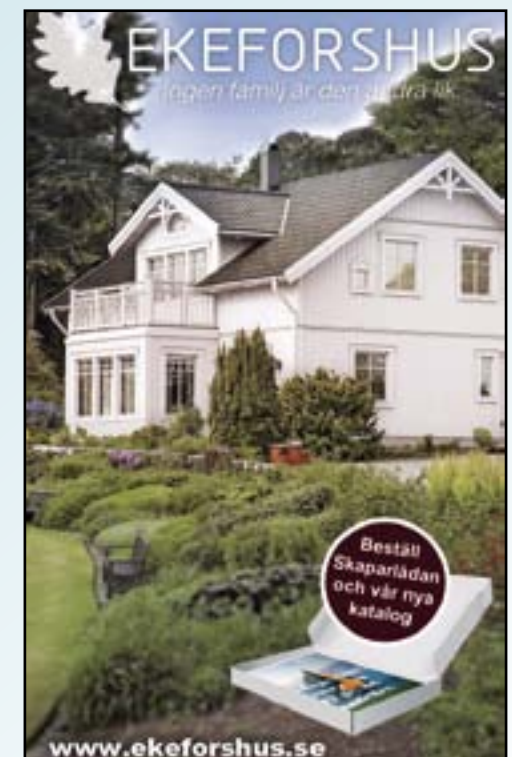
**DRÄNERA UTAN
ATT GRÄVA!**

BOKA EN FUKTANALYS

Ring nu! 010 - 330 06 30

Se vår utställning på "Husknuten"
Västra Frölunda
Öppet: mån 12-14, tis-ons 14-18, sön 12-15.
www.kallartorken.se

Bygglövsfritt? Det gäller att hålla koll på t ex regler om strand-skydd både för friggebodar och Attefallshus.

BORTSETT FRÅN DENNA RISK så ger Attefallshusen ändå nya möjligheter för den som vill bygga lite större och utnyttja utrymmet för olika ändamål. Ska du bygga ett eget Attefallshus är det klokt att anlita en arkitekt, menar Roger Nyström.

– En vacker byggnad som passar in i omgivningen kan bidra till att höja värdet på hela fastigheten. Kostnaden för att anlita arkitekten blir i detta sammanhang ganska liten, medan mervärdet blir desto större.

FAKTA

FYRA PROJEKT SOM INTE LÄNGRE KRÄVER BYGGLOVSPRÖVNING

1. Du får göra en tillbyggnad på 15 kvm. Tillbyggnaden gäller på själva bostadshuset och får inte vara högre än den befintliga bostaden.
2. Du får inreda en extra bostad inne i ditt bostadshus.
3. Du får uppföra en kompletterande byggnad eller ett mindre bostadshus på din tomt. Byggnadsarean får vara max 25 kvadratmeter och den högsta höjden från mark till taknock får vara högst 4 meter.

Du kan även bygga fler hus, men den totala byggnadsarean får inte överstiga 25 kvadratmeter. Om du uppför en komplementbyggnad närmare gränsen än 4,5 meter krävs berörda grannars medgivande. Nekar grannarna får byggnadsnämnden avgöra genom att du ansöker om bygglov.

4. Du får bygga max två takkupor på byggnaden. Om du redan har en takkupa får du bara bygga en till. Takkupan får inte innebära någon inverkan på bärande konstruktion och får bara uppta halva takfallet.

Punkterna 1-3 kräver att du lämnar in en byggnamälan (anmälningspliktig åtgärd) med kontrollplan till din kommun. Se din kommuns webbplats för mer information.

NYTT UTREDNINGSFÖRSLAG:

SVÅRARE FÖR VILLAÄGARE ATT FÖRSVARA SIG MOT STORBOLAG

Vattenverksutredningen föreslår att företag som påverkar vattenförhållanden genom att bygga vägar eller gruvor inte längre ska behöva stå för rättegångskostnaderna för den som drabbas.

Det betyder att enskilda hushåll får mycket svårare att hävda sin rätt.

OM HUSHÅLLEN FÖRLORAR möjligheten att anlita advokat och tekniskt biträde så blir det omöjligt att hävda sig mot storbolagen. Maktbalansen förskjuts till företagets fördel och rättssäkerheten försvagas av utredningens förslag. Det är oacceptabelt, säger Ulf Stenberg, chefsjurist på Villaägarnas Riksförbund.

MED VATTENVERKSAMHET MENAS att vattenförhållandena i ett område påverkas till följd av exempelvis vägbyggen, anläggning av ett vat-

– Man måste ha klart för sig att det inte är två likvärdiga parter som möts, säger Ulf Stenberg

tenkraftverk eller en gruva. Den markägare som menar sig påverkas av vattenverksamheten kan idag processa i rätten på exploatörens bekostnad. Vattenverksutredningens vill tvinga markägarna att stå för sina egna rättegångskostnader.

Nu blir Sveriges tryggaste luft/luftvärmepump ännu tryggare.

Modell 12-PHR-N

10
års
GARANTI

Större trygghet än försäkringar.

När vi utvecklar, tillverkar och installerar våra värmepumpar tar vi inga genvägar. Till exempel är alla våra återförsäljare specialutbildade och certifierade av oss. Nu erbjuder vi marknadens mest omfattande garanti. För vi chansar aldrig.

Garantin avser 10 år på kompressorn och 6 år på värmepumpen.

GÖTEBORG

KUNGÄLV

**GÖTEBORGS
EL & RÖRJOUR**

**JOUR
DYGNET RUNT**

Aröds Industriv. 28, 422 43 Hisings-Backa
Tel. 031-50 01 20 • www.500120.com

**YTTERBY
RÖR AB**

Truckgatan 2,
Rollsbo ind. omr. Kungälv
Telefon: 0303-921 45

Öppet: vardagar 9-17, lördagar stängt

KUNGSBACKA

elkedjan
Walter
Hansson

Hantverksgatan 3, Kungsbacka • Tel. 0300-56 85 05
månd-fred 9-18, lörd 10-15
hans.andersson@walterhansson.se • www.walterhansson.se

IVT
VÄRMEPUMPAR

Radon i ditt hus? Vi ger dig pengar!

Om mätresultat visar att det finns mer än 200 Bq/m³ i inomhusluften kan du få stöd för radonsanering.

Läs mer på ...

- www.lansstyrelsen.se/vastragotaland/vigerdigpengar
- www.radonguiden.se

Kom ihåg att ...

- mätningen ska göras mellan den 1 oktober och 30 april.

Hos Länsstyrelsen kan du ansöka om investeringsstöd för åtgärder.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

HEDA
MURAR SOM LYFTER TRÄDGÅRDEN.

Har du tröttnat på din sluttande trädgård?

En vacker stödmur från Heda ramar in din tomt och hjälper dig vinna ny, plan mark med ett resultat som håller i längden. Inspirationen och murarna hittar du på vår hemsida www.heda.se

Gårda Johan AB
Entreprenadvägen 1, 402 73 GBG
Tel 031-55 92 00, Fax 031-55 25 62

Storås industrig 14, Angered
Tel 031-330 11 01
www.platt-tjanst.se

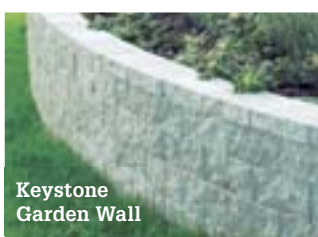
Keystone Compac

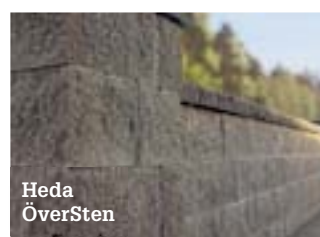
Keystone
Country Manor

Keystone
Compac Cut

Keystone
Garden Wall

Heda
ÖverSten

Heda
Kombimur

Heda
Kombimur Plus

Prova våra murar i din trädgård redan idag. Ladda hem vår app på App Store eller Android Market kostnadsfritt och se hur snyggt det blir.

GRÖNT LJUS FÖR PROVTRYCKT HUS

Billigare boende. Bo och Marianne Leandersson hoppas att deras nybyggda hus ska dra betydligt mindre energi än deras tidigare villa.

Är vårt nya hus så tätt och energieffektivt som hustillverkaren lovade? Familjen Leandersson beställde en provtryckning för att få svar.

TEXT & BILD: LARS BÄRTÅS

Ju tätare ett hus är desto mindre kostar det att värma upp. Detta enkla faktum kan undersökas med en provtryckning som mäter hur mycket luft som läcker genom husets klimatskal.

– Vanligtvis är det hustillverkare och fastighetsbolag som beställer tjänsten, men intresset ökar också bland privatpersoner som vill undersöka sina hus och få bättre koll på energiförbrukningen, säger Viktor Olsson, som specialiserat sig på provtryckningar i företaget MV Design.

PARET MARIANNE OCH BO Leandersson

tog tillfället i akt när de skulle flytta in i sitt nya hus på Västkusten. De har bott på en närliggande gård, men upplevt att den var för stor och krävde för mycket skötsel. Det nyckelfärdiga enplanshuset på 108 kvadratmeter erbjuder ett mer praktiskt boende och är dessutom energisnålt. Tillverkaren har tagit fram kalkyler som visar att huset klarar energikraven i Boverkets byggregler med god marginal.

– Vi ville ha ett välbyggt hus som är billigt i drift och bra för miljön och tyckte att just detta motsvarade våra krav bäst, säger Marianne Leandersson.

HUSET VÄRMS MED en frånluftsvärme-pump och ska enligt kalkylerna förbruka högst 5000 kilowattimmar under ett normalår.

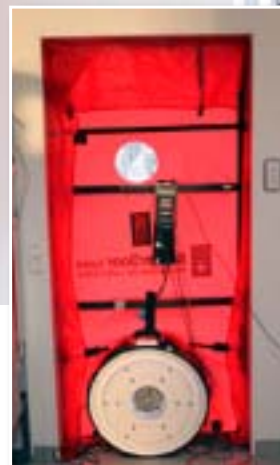
– Vi ville göra en uppföljning och se om huset verkligen är så energisnålt som säljaren utlovat. När vi ställde frågan så före-

slog han att vi kunde beställa en provtryckning.

VIKTOR OLSSON HAR BEGÄRT att få en ritning över huset. Med ritningen går han runt, rum för rum, och tätar alla befintliga luftkanaler och ventiler. Han kontrollerar även att fönster och ytterdörrar är ordentligt stängda. Om en tilluftsventil inte är stängd eller ett fönster står lite på glänt blir mätvärdena missvisande, påpekar han.

– Det finns normer för vad man ska stänga till i byggnaden inför en provtryckning så att resultatet blir korrekt. Däremot ska man inte täta nyckelhål och liknande punkter som husägaren normalt inte förseglar.

PROVTRYCKNINGEN SKER VIA en fläkt som riggas upp i en tät duk kring en ytterdörr.

Provtryckningsaggregatet i ytterdörren.

Forts sid 20

Ljusare tider hos Järnia!

MULTIFUNKTIONSVERKTYG BT-MG 220 E

Såga, kapa och slipa. Ställbar hastighet. Enkelt verktygsbyte. 220 W. 1,9 kg.
Rek.pris 529:-

NU 399:-

BÄNKSILPMASKIN BT-BG 150

Robust maskin i metall. Grov/fin. Justerbara skydd/stöd. Kullagrad. 150 W. Varvtal/min: 2950. 6 kg.
Rek.pris 329:-

NU 299:-

TIGERSÅG TH-AP 650 E

Ergonomisk och smidig, steglös varvtalsreglering. Sågbladsbyte utan verktyg. 650W. 2,9 kg.
Rek.pris 699:-

NU 499:-

**JUST NU
20%
RABATT**

PERFEKTA VÄRMEKÄLLAN I DITT HEM.

Nya Myson Standard, Oljefyllad elradiator. Miljövänlig vegetabilisk olja. Elektronisk termostat.

Väggmontage (400 V) eller fristående placering med stickproppsanslutning (230 V, golvkonsoller ingår)

Enkel att använda, snabb uppvärmning och jämn temperatur på hela ytan.

MYSON

AVFUKTARE

Wood's
AVFUKTARE FROM CANADA

WOOD'S MRD-17

Kompakt och kraftfull avfuktare. Digital kontrollpanel, robusta hjul. Optimal för tvättstugor och torkrum. Utblås på ovansidan, tvätten fönas torr. Passar de flesta utrymmen. Klarar upp till 18 liter vatten per dag. Automatisk avstängning vid +5°C.

NU 2.995:-

Nyhet! LADY PURE COLOR

Vår vackraste väggfärg någonsin.
– UNIK HELMATT VÄGGFÄRG SOM OCKSÅ ÄR SLITSTARK.

LADY
PREMIUM PAINT & COLORS

LADY. När bara det bästa är gott nog.

Gäller så långt lagret räcker, dock längst t o m 141022. Med förbehåll om eventuella tryckfel.

JÄRNIA Frölunda, Klangfärgsgatan 10. Tel 031-29 21 35

JÄRNIA Järntorget, Första Långgatan 1. Tel 031-14 04 70

JÄRNIA Lerum, Aspenäsvägen 2. Tel 0302-109 80

JÄRNIA

Vi hjälper dig välja rätt

”Lufttättheten påverkas inte nämnvärt av isoleringen utan av diffusionsspärren”

– Nybyggda villor brukar ha ett normalvärde kring 0,35-0,45. Det mest extrema fallet jag provtryckt var ett visningshus som hade ett luftläckage på 0,17, men det var också byggt med yttersta omsorg, berättar Viktor Olsson.

DET FINNS EN ALLMÄN FÖRESTÄLLNING om att isolering är det effektivaste sättet att hindra läckage från klimatskalet. Detta är fel, framhåller Viktor Olsson.

– Lufttättheten påverkas inte nämnvärt av isoleringen utan av diffusionsspärren, i vanligaste fall en plastfolie, som skyddar klimatskalet. Läckagen sker ofta vid anslutningar mellan golv, väggar, tak, fönster och genomföringar, vilket gör att man måste tätta dessa områden extra noggrant.

MEDAN PROVTRYCKNINGEN PÅGÅR går Viktor Olsson runt med en värmekamera i huset. Med kameran kan han spåra var de eventuella luftläckagen finns, men även

köldbryggor och brister i isoleringen.

– Det är ett bra tillfälle att värmefotografera när det råder undertryck i huset. Använder man enbart värmekamera utan provtryckning är det risk att klimatförhållandena utomhus påverkar klimatet inomhus så att det blir svårt att jämföra olika områden på ett korrekt sätt. Exempelvis kan det blåsa mot en sida av huset så att kall luft strömmar in på detta ställe för att sedan värmas upp och strömma ut genom väggen mitt emot.

PROVTRYCKNINGEN I PARET Leanderssons hus har tagit tre timmar och Viktor Olsson har ett resultat att delge. Resultatet visar 0,29 liter per sekund och kvadratmeter, ett värde som rentav uppfyller kraven för ett passivhus, där gränsen ligger på 0,30.

– Det var faktiskt bättre än vi hade förväntat oss. Nu känns det tryggt att flytta in, säger Marianne Leandersson.

Elektrisk mjukvärme med unik komfort

De nya, tysta Yali-radiatorerna är fyllda med biologiskt nedbrytbar vegetabilisk olja och ger en skön värme.

Eftersom elmotståndet ligger inne i radiatoren, blir de inte heta att röra vid.

Mjukvärme 2.0 är funktionen som gör att de skiljer sig från mängden. Tack vare den elektroniska termostaten kan radiatorerna värma med en exakthet på 0,2 °C, det ger en naturlig strålningsvärme som inte torkar ut luften i rummet.

Yali-serien kan enkelt fjärrstyras genom WIFI-anslutning. Med hjälp av din smartphone kan du därför få varmt och skönt i ditt hus lagom tills du kommer hem.

En annan smart funktion är den så kallade ”öppet fönster-funktionen” som gör så att radiatorerna slutar att värma när rumstemperaturen kraftigt sjunker, till exempel när man öppnar fönstret för att vädra.

Ny sensorstyrd blandare

Beröringsfria blandare har sitt ursprung i offentliga miljöer, men börjar mer och mer hitta in i det moderna hemmet. En sensor känner av när man har händerna under blandaren, då startar vattenflödet till dess du tar bort händerna. Hygieniskt, energieffektivt och barnsligt enkelt.

Blandaren Mora MMIX Tronic är anpassad för att vara säker även för de minsta användarna. Det är enkelt att spärra maxtemperaturen, vilket minimerar risken för skållning. Man behöver inte heller oroa sig för att man går hemifrån med vattnet rinnande eftersom kranen stänger av sig själv när man tar bort händerna.

Blandaren levereras med ett batteri med lång livslängd, minst tre år vid normalt användande. Det innebär att det inte krävs någon el för att installera den. Om man hellre vill ansluta den till ett elnät så går även det. Precis som resten av Mora MMIX-serien är blandaren helt tillverkad i blyfria material.

**VI HAR SÄNKT
PRISET SÅ ATT
DU KAN HÖJA
EFFEKTIVITETEN.**

PRISSÄNKTA!

JONSERED

FC 2245: 7 900 KR

FC 2245 W: 8 900 KR

(ord pris 8 900 kr / 9 900 kr)

JONSERED

CS 2252: 6 500 KR

CS 2253: 7 300 KR

CS 2253 WH: 8 100 KR

(ord pris 7 500 kr / 8 300 kr / 9 100 kr)

NYHET!

Fulltrustade för effektivt arbete i skogen.

Läs mer på WWW.JONSERED.SE

Erbjudandet gäller till 20141231 eller så långt lagret räcker.

Bollebygd: Fahlströms Motor & Cykel, 033-28 44 05

Göteborg: Göteborgs Skog & Trädgård AB, 031-68 38 80

Kungälv: Kungälv's Skog & Trädgård AB, 0303-183 00

Kungälv: Romelanda Motorsågservice, 0303-22 39 00

Åsa: Lindar'n i Åsa, 0340-20 15 00

Jonsered®
WHY STAY ORDINARY™

Välkommen till Göteborgs äldsta belysningsbutik - ljusdesign för privat & offentlig miljö

Power Cube Extended
Kompakt grenuttag i snygg design.

Pris från **198:-**

Megamans Smart LED
Passar utmärkta som ersättare för glöd- och halogenlampor. Brintid 15 000 timmar.

Full ljusstyrka direkt,
även vid kall väderlek.

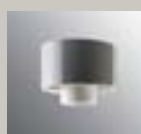
Pris från **85:-**

KOLONN bordlampa

Fot av förkromad eller antikfärgad metall.
H: 420, B: 110, L: 80. 40W, E14
Krom-svart

698:- kompl. med skärm

Kombinera själv!

Kvalitetssocklar i keramik - Snygga munblåsta kupor i klar, opal eller frostat glas.

Vi har vad just du behöver!

ELEKTROTEKNISKA BYRÅN AB Belysning, Elmaterial, Ljuskällor.

Butik: Linnégatan 14, Göteborg Tel: 031- 704 14 90 | www.elektrotekniskabelysningsbyran.se

info@belysningsbyran.se | **Nya öppettider:** Tisd-fred 12-18, lörd 11-15.

AVLOPPET BLEV INTE “BADKVALITÉ”

Som intresserad och ganska påläst villaägare, som redan för några år sedan gjorde om mitt avlopp, vill jag gärna delge några goda råd och berätta om en mindre lyckad installation

BILD: J-E WEINITZ

Att installera en avloppsreningsanläggning är kanske inte något man väljer att gör själv. Men om man gör det, är det viktigt att man verkligen vet vad man gör.

Skall du lägga ner ett reningsverk, rekommenderar jag att du anlitar en duktig, välkänd entreprenör. Välj en som har gjort många anläggningar och lämnar en bra garanti på utfört arbete.

Skall du göra det själv, läs igenom installationsanvisningar och drift/skötsel anvisningar ordentligt. Det krävs inte mycket, men man måste göra det lilla som behöver göras.

När det gäller val av typ, placering, installation och skötsel finns det hjälp att få. De flesta kommuner hjälper till med typ och placering, men det är viktigt att anläggningen installeras rätt och framför allt att den trimmas in och sköts på rätt sätt.

Jag har en bekant, som har en egen gammal grävmaskin, och tyckte att ”detta fixar jag själv”, vilket han gjorde, och allt verkade fungera bra. Efter några månader var jag på besök, och nyfiken som jag är, ville jag titta på anläggningen. Han hade valt en slamavskiljare med efterpolering, där utloppsvattnet sedan ledades till ett dike/mindre bäck. Detta

Skall du lägga ner ett reningsverk, rekommenderas att du anlitar en duktig, välkänd entreprenör.

eftersom han varken hade plats, eller tillräckligt dränerande mark, för en infiltrerande markbädd.

Allt såg fint ut till att börja med, 3 lock och ett manöverskåp i marknivå. Det var fint planerat och det nya gräset började gro. Sedan gick vi ner och kollade i diket. Där rann det ut en ”svart ilaluktande sörja”. Min vän blev helt förskräckt, och undrade vad i hela fridens namn detta var. Meningen var ju, att det skulle komma rent vatten med ”badkvalite”.

Jag, som läst på om avloppsrening, och även haft diskussioner med både myndigheter och tillverkare, kände mig nödsakad att försöka hjälpa till. Först inspekterade jag anläggningens maskinskåp, för att kolla så att elektroniken var igång, och att det fanns flockningsmedel i doseringsdunken. (Flockningsmedel används för att binda samman avloppspartiklar, så att dessa sjunker till botten, som en del av reningsprocessen).

Vi lyfte även på locken till anläggningen, och kunde konstatera att vattnet i den sista kammaren var mycket förenat.

Nu fick jag sätta in ”3-dje gradens” förhör på min vän. Det visade sig att han inte gjort något överhuvudtaget efter

nergrävningen, att dunken med flockningsmedel i själva verket innehöll vanligt vatten och att han inte tecknat något serviceavtal med tillverkaren.

Medan vi stod där och pratade, startade en pump. Den skickar över avloppsvatten till nästa kammare. Men den stannade inte, utan fortsatte gå, trots att den börjat suga luft. Han hade alltså inte ens justerat in de olika nivåmätarna.

Min fråga kom blixtnabbt - Hur tror du att en reningsanläggning skall kunna fungera om du inte gjort de grundläggande inställningarna och inte ens tillsätter de kemikalietillsatser som krävs?

Svaret var ganska svävande....

Nja – jag trodde att det bara var att gräva ner och börja använda...

Som skrevs i början – Det är viktigt att man verkligen vet vad man sysslar med, det är ett ”måste” att justera in och sköta sin anläggning. Man bör ha ett serviceavtal, om man inte är expert själv. (Många kommuner kräver att man har det). Att gräva ett hål och koppla lite rör kanske verkar väldigt enkelt, men det krävs lite mer än så. Nu hade min vän tur, som valt en bioenhet som efterpolering. Om det varit så, att han haft en infiltrerande markbädd istället, så hade risken varit att den blivit igensatt, med uppgrävning som följd.

Min vän tecknade ett avtal direkt. De kom, justerade, bytte några filter och tillsatte flockningsmedel. Redan efter några dagar började utloppsvattnet klarna, och nu några veckor senare, ser det rent och fint ut. Troligen håller det - åtminstone i närheten - ”badkvalite”.

TEXT: I JOHANSON

framsteget®
– trapprenovering i massivt trä

Hur gör du för att byta trappa utan att byta trappa?

Inte nog med att vi har landets bredaste listsortiment – vi har eget snickeri också!

specialist på lister och inredningsträ

vard: 7–18   lörd: 10–15

Femvägsskålet 3, Vä Frölunda   tel: 031-29 93 00   **www.abitra.se**

abi
TRÄ

GARAGEPORTAR

Ny garageport eller service på den gamla?
Vi hjälper dig! Ring 031-586930

UTSTÄLLNING
Öppet måndag-fredag

Egna montörer
Kostnadsfria hembesök
Stort reservdelslager
Service
Jour
Bra garantier
Goda referenser
Villa/ Förening/Industri

**VÄSTSVENSKA
PORT & EL AB**

Tel: 031-58 69 30
Orrekulla Industrigata 23,
425 36 Hisings-Kärra
www.vpe.se

LADY BALANCE
SILENCE GOOD LIFE MINDFUL CLARITY

VÄGG: LADY BALANCE 1624 LÄTTET
FONDVÄGG: LADY BALANCE 1434 ELEGANT

VÄGG: LADY BALANCE 7163 MINTY BREEZE

NYHET!

Nya LADY Balance förenar vackra matta väggar och bra inomhusmiljö. Tillsammans med harmoniska kulörnyanser skapas en unik atmosfär som ger dig vackra rum där det är härligt att vara.

God smak förtjänar det bästa

Färgkällan Aschebergsg. 23, Göteborg
Tel: 031-711 00 20

...när du söker något utöver det vanliga!

Imponerande metervara.

Schiedels stålskorsten Permeter har många imponerande fördelar. Den är flexibel, hållbar och lättmonterad. Men det bästa av allt, den är din för endast **1.700 kr/m**.

Gäller endast Permeter-skorstenar med en dimension på 150 mm.

Schiedel Permeter – skorstenen du köper per meter. Läs mer på **WWW.PERMETER.SE**

**SCHIEDEL
PERMETER**

Trivs i grönskan. Alf Larsson har anlagt dammar med frodiga växter som renar hushållets avloppsvatten.

AVLOPPET BLEV EN GRÖNSKANDE IDYLL

Porlande dammar omgivna av buskar och grönskande kul-lar. Alf och Vanja har anlagt en fridfull oas på sitt skånska lant-ställe. En oas som i själva verket är en miljösamt avloppsanlägg-ning.

TEXT&BILD: LARS BÄRTÅS

ALF OCH VANJA LARSSON har ägnat fritiden åt att rusta upp ett charmigt, äldre stenhus i en by utanför Malmö. Till vardags bor de på Västgötaslätten, så resorna söderut har blivit många och långa.

– Vår dotter såg en annons på nätet och tipsade oss. Sen åkte vi ner och tittade på stället. Det tog inte lång tid innan vi hade bestämt oss. Huset är från 1800-talets bör-

jan och ganska nedgången, men mycket av den gamla stilen fanns kvar och kändes värt att bevara, berättar Alf.

NÄR ALF OCH VANJA SKULLE köpa huset fick de veta att det enskilda avloppet inte var godkänt av kommunen. Avloppssystemet bestod endast av en trekammarbrunn, installerad på 1970-talet. Enligt kommunens regler krävs det ytterligare rening för att släppa ut avloppsvattnet i naturen.

– Den tidigare ägaren hade fått fem års dispens, så vi fick ta kontakt med kom-munen och börja leta efter en lämplig entreprenör som kunde hjälpa oss att rusta upp avloppet.

KOMMUNEN GAV DEM EN LISTA över lokala entreprenörer och exempel på olika system som de installerar.

– Vi ville ha ett enkelt system som sköter sig självt och som vi inte behöver titta till regelbundet. När vi jämförde de olika alternativen hittade vi ett fabrikat som verkade mer intressant än de andra, eftersom det inte krävde nämnvärt med underhåll eller tillsatser av kemikalier.

SYSTEMET, SOM FUNNITS på marknaden i fem-sex år, baseras på kretsloppsteknik där avloppsvattnet huvudsakligen renas med vattenväxter i syresatta dammar. Via entreprenören blev Alf och Vanja tipsade om några referensanläggningar som de kunde titta på för att bilda sig en egen uppfattning.

– Vi besökte två anläggningar, en ligger i Alnarp och den andra i Hjo. Systemet är ju ganska originellt, så vi var lite funder-samma kring hur det egentligen fungerar.

Forts sid 26

Handla byggvaror hos

KODE TRÄ AB

MIRRO

Vi bjuder på halva inredningen, när du köper skjutdörrar!

Du får 50% rabatt på inredning i vitt enligt inredningsförslag Start, Bas eller Softclose i samma bredd som dina skjutdörrar. Gäller när du köper skjutdörrar till ordinarie pris för minst 7500 kr och under perioden 15/9-12/10.

NYFIKEN PÅ HÖSTENS FÖNSTERPRISER?

Outline står alltid för prisvärda och svensktillverkade fönster. 1/9 - 5/10 får du ett riktigt bra hösterbudande.

Välkommen att se närmare på Outline!

Outline
Riktigt bra fönster

MÄNGDRABATT

Rabatt vid köp av 1-4 fönster: **30%**

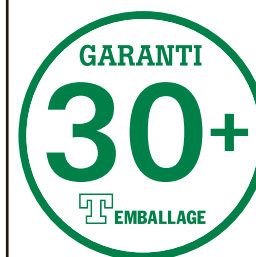
Rabatt vid köp av 5-9 fönster: **33%**

Rabatt vid köp av 10+ fönster: **35%**

www.outline.se

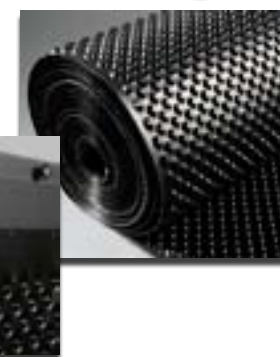
T-Tak Evo

T-Emballage underlagstäckning har förstärkt klisterkant och kan användas på taklutning ner till 6 grader. P-märkt och godkänd.

T-spärr

Effektivt system för att skydda källargrunder mot fuktangrepp. Enkelt att montera. P-märkt och godkänd fuktskyddsmatta med smarta tillbehör.

Vägg och tak från Huntonit

Välj produkter från vårt breda sortiment av tak- och väggskivor som du köper i din närmaste byggmaterial butik.

Våra tak, Classique, Plankett, Royal och Symfoni passar husets samtliga rum inkl. badrum/dusch och andra våtutrymmen.

Huntonit Skugge är en färdig-målad väggskiva som finns i Vitt, Caffelatte och Frost. Den är 11 x 620 x 2390mm, enkel att montera, skruvfast, ljuddämpande och tvättbar.

HUNTONIT

ASTMA- OG ALLERGIFORBUNDET
www.byggmagroup.se

KODE TRÄ AB

Hedsvägen 2, 442 60 KODE

Tel 0303-500 30, Fax 0303-507 10 | Vardagar 7-17, Lördag 9-13

Byggnadsvårdare. Alf och Vanja rustade upp sitt skånska stenhus med hänsyn till den historiska stilen.

Avloppsanläggningen har utformats som en liten grön oas längst ut på tomten.

Samtidigt känns det ju rätt bra att kunna använda samma reningsprincip som i naturen. I dammarna är det bakterier och växter som sköter reningen, precis som i ett naturligt skogsdike, och det ska fungera även under vintern.

ATT ANLÄGGNINGEN VAR GODKÄND av

kommunen underlättade deras beslut, berättar Alf. En annan fördel är att de kan använda den befintliga trekammarbrunnen som ett första reningssteg, i annat fall hade investeringen blivit dyrare.

– Anläggningen kostade, inklusive grävarbetet, drygt 100 000 kronor. Det är inte jättebilligt. Å andra sidan är det låga

driftskostnader, bara någon hundralapp per år för att driva pumparna.

ANLÄGGNINGEN INSTALLERADES OCH TOGS i drift för två år sedan. Och hittills har det inte varit något krångel med tekniken, påpekar Alf.

– Vi har ett övervakningssystem som

styr pumparna och ett larm ifall det skulle inträffa ett driftstopp. När det gäller skötseln har vi möblerat om växterna i dammarna lite grann och tagit bort sådant som är visset. Men det är inte särskilt arbetskrävande.

ÄN SÅ LÄNGE VET DE INTE hur pass bra reningen fungerar. Entreprenören har lovat att återkomma och ta prover på avloppsvattnet, vilket kommer att ske senare i höst.

– Då ska det bli spännande att se om resultatet blir som utlovat. Det hoppas vi naturligtvis.

RUNT DAMMARN har Alf och Vanja planterat buskar och anlagt grönskande kullar. De har även byggt ett litet lusthus intill. Tanken är att området ska fungera som en mysig oas, förklarar de.

– Vi brukar sitta här med en kopp kaffe och beundra utsikten. Ibland kommer det fram fasaner och dricker vatten ur dammarna. Varken dom eller vi tänker på att det faktiskt är ett avlopp!

SÅ HÄR FUNGERAR AVLOPPSSYSTEMET HOS ALF OCH VANJA:

1. Avfallet från toaletten leds till den befintliga trekammarbrunnen som första reningssteg.
2. Därifrån pumpas avloppsvattnet vidare genom ett nedgrävt rör in i en pumpbrunn, som pytsar ut vattnet i nedgrävd, syresatt tank med biobäddar och speciella vattenväxter.
3. Mikroorganismerna i tanken hjälper till att bryta ned näringsämnena, som sedan tas upp av växterna.
4. Efter reningen i tanken leds vattnet vidare till en grundare växtdam som tar hand om återstående näringsämnen (fosfor).
5. Vattnet leds slutligen till en stenkista och ska då vara helt rent.

Läs mer om reningstekniken: www.alnarpcleanwater.se

VEMAB

Tel: 0340-62 64 75
Mob: 0705-59 19 60

- ▣ Avloppsanläggningar & minireningsverk
- ▣ Mark och anläggningsarbeten
- ▣ Husgrunder
- ▣ Grundisolering
- ▣ Dränering
- ▣ Trädgårdsanläggningar
- ▣ Sten och plattsättningar
- ▣ Rivningsarbeten ▣ Transporter
- ▣ Jord- grus-makadam

Vi hanterar ROT-avdrag!

Innehar F-skatt.

Vi är diplomerad för avlopp.

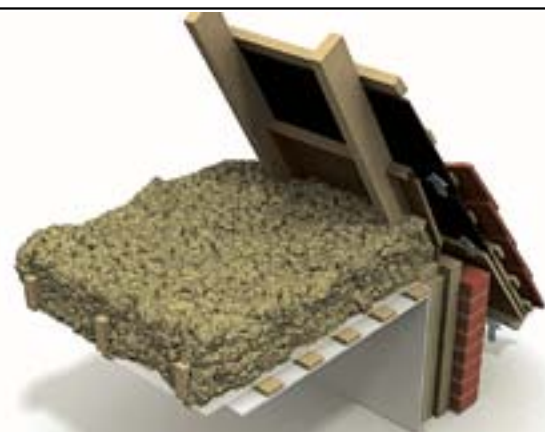
BAGA Easy minireningsverk

BAGA Easy biotank är det enda minireningsverket för enskilt avlopp på marknaden som är testat och CE-märkt i Sverige.

- ◆ Sveriges mest sålda anläggning för hög skyddsnivå
- ◆ Funktionsövervakning med sms
- ◆ Låga driftskostnader
- ◆ Drift- och funktionssäkert

www.baga.se

BAGA Water Technology AB
Telefon: 031-7607655

Spruta din vind med Paroc Lösull!

Sprutad Paroc Lösull behåller värmen i huset och ägarens pengar i fickan. Kontakta oss för information om vårt erbjudande med lösullen sprutad på plats.

www.hogsboverken.se

HÖGSBOVERKEN ISOLERING AB

– Auktoriserad entreprenör för Paroc lösull –

Gunnvägen 4A, 437 21 LINDOME
Tel 031-27 08 87, 031-94 83 89

Mobiltel: Carl Ahlgren 0705-85 78 09, Anders 0709-30 05 55

Dags för nytt avlopp?

Vi hjälper dig från idé till färdig avloppsanläggning med 10-års funktionsgaranti!

**CE-märkt
fabriksbyggd
markbädd**

IN-DRÄN Biobädd 5ce från FANN är en kompakt och lättanvänd CE-märkt avloppsanläggning som uppfyller de strängaste reningskraven. Ett enkelt sätt att skydda din närmiljö!

- Vi hjälper dig med:
- Projektering/dimensionering
  - Jordprov
  - Rätt typritning
  - Grävarbete – 20 års anläggningsgaranti
  - Sköter alla nödvändiga kontakter med kommunen om så önskas
  - Full dokumentation på genomfört anläggningsarbete

Lindomev. 149, **BILLDAL**
0733-66 40 72
www.patriksbrunnsborrning.com

Kuballe 200, **RÖNNÄNG**
0705-77 70 22
www.sbgravtjanst.se

Pelle Thom

Kökstrender

KORTSIKTIGT TÄNKANDE OCH 50-TALS RETROSTIL

Hej på er alla! Jag, Pelle Thom, som sedan nästan 25 år driver Heed & Thom Design AB, sitter här och funderar lite över hur den här hösten ska gestalta sig för oss som arbetar med kök och inredningar.

TEXT: PELLE THOM INREDARE

Det känns som om vår marknad har skiftats på ett nytt sätt.

Först och främst har den gruppen av kunder som har kortsiktiga perspektiv, alltså ser på sitt boende endast tre - fyra - fem år framåt, markant ökat. Det tycker jag och många med mig, är såväl tråkigt som ur miljö perspektiv helt förödande.

ATT BYGGA OM med enklast möjliga och billigast tänkbara material är oerhört dyrt i längden, för såväl individen som för vårt samhälle. Att med hjälp av ROT-avdragen kasta ut och in inredningar med de korta perspektiven kan inte vara det som var meningen med avdragen. Renovering, Ombyggnad och Tillbyggnad betyder det ju och en renovering eller ombyggnad måste väl i sanningens namn ha lite längre varaktighet än 3 - 5 år.

Tyvärr har den förstnämnda gruppen ökat markant, vilket är lätt att förklara eftersom vår nya kultur bygger på "billigt" och "quick fix". Den filosofin rimmar dåligt med byggnationer dock.

TILL DEN ANDRA, MINDRE, GRUPPEN som utkristalliserats hör de som med

varsam hand och med hjälp av duktiga konsulter och rådgivare, bestämt sig för att renovera med hög kvalitet och lång varaktighet. De som kommit fram till att anpassa inredningen till fastigheten på ett sätt som under mycket lång tid höjer och förskönar värdet på fastigheten/våningen.

Detta är i längden, på alla sätt, det absolut "billigaste" alternativet. Det är den här senare gruppen som jag och mina kolleger arbetar med. Den här kundgruppen, även om den i antal människor minskat,

tan. Det verkar som om väldigt många, av olika anledningar senarelagt renoverings och byggstarter till i höst, vi får ju heller inte glömma den fantastiska sommar vi haft, under vilken naturligtvis ingen normal semesterfirare fått funderingar om renoveringar inomhus. Nu känns det dock som om det börjar rusa på igen.

50-TALS RETRO STILEN verkar vara glödhet, vilket är naturligt eftersom den 60-70- och 80-talisterna inte sett det en gång tidigare, utan för dem är det nytt och fräscht.

PÅ UTRUSTNINGS OCH MASKINSIDAN kommer det kontinuerligt nyheter och uppdateringar i specifikationer och utseende, men det kapitlet är så stort att det är omöjligt att beröra i en så här kort artikel.

JAG REKOMMENDERAR därför er att komma in till oss, som hela tiden

uppdateras och utbildas för att kunna bemöta era frågor och önsknings. Ett i Sverige eftersatt rum som ni kunder verkligen fått upp intresset för är garderob/förvaringsutrymmet i huset. På engelska "Walk in closet" Jag får ständiga förfrågningar om hur man kan lösa det, vilket också är naturligt, för blir man inte av med sina kläder och saker så skapas ett kaos i hela huset.

SOM JAG NÄMNT HÄR OVAN så verkar det som om den här hösten kommer att bli riktigt spännande för oss som arbetar med kök, badrum och garderober.

BILD: MOBALPA

Renovera med hög kvalitet och lång varaktighet. Lönar sig i längden!

så har den totala medvetenheten och kunskapen hos denna grupp, om stil, kvalitet och funktion ökat enormt de sista åren. Det har också gjort vårt arbete oändligt mycket mer inspirerande. Det är fortfarande en sann glädje var gång en ny kund kommer in genom dörren, för att få hjälp med att anpassa inredningen till sekel- stil, till 30-tals stil, 50-tals-stil, eller helt enkelt bryta helt och bygga in en 2014-tals inredning, vilket för mig är naturligt i nyproduktion, men också kan vara superläckert i en gammal fastighet.

JAG SER MYCKET POSITIVT på den här hösten som redan startat långt över förvän-

XL BYGG KUNGSBACKA

Välkommen in till oss, Ni får hjälp att skapa Ert drömkök
Från planering till montering

XL BYGG KUNGSBACKA

Magasinsgatan 19 • 434 37 KUNGSBACKA • Telefon: 0300-56 65 40 • Fax: 0300-56 65 41
www.byggvaror.com

HEED & THOM
D E S I G N

10 min från centrum.

För kontakt och tidsbokning ring Pelle Thom,
031-89 44 90 eller 0705-11 99 05

MOBALPA
K Ö K

Lundins
K Ö K & INTERIOR

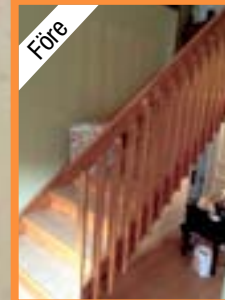
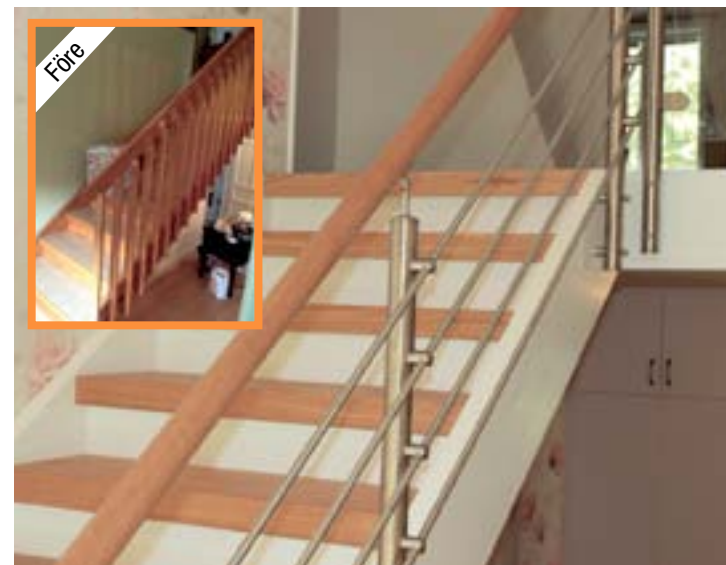
Vi ligger inte på "FINA GATAN" därför kan vi hålla **hög service**.
Hög kvalitet och låga omkostnader = mycket kök för pengarna.
Vi har dessutom mycket stor kunskap och erfarenhet.

HEED & THOM
D E S I G N

Tagene Hantverkshus, Tagenevägen 62

Perfect Step™

TRAPPRENOVERING - Nyttja Ert ROT-avdrag och låt oss renovera Er trappa.

LÅT DIG INSPIRERAS!
- Besök vår hemsida

Behåll din gamla trappa - den blir som ny!

Perfect Step är vår eget framtagna modell som vi tillverkar i vårt eget snickeri. Trappan är färdigbehandlad och därför behövs ingen ytbehandling eller eftermontering. Vi monterar nya räcken i rostfritt, glas, trä eller målat. Vi kan även hjälpa Er med målningen. Vi kommer kostnadsfritt ut och visar prover samt mäter er trappa.

031-68 55 55 www.panelstugan.se info@panelstugan.se Transportgatan 37, Bäckebo

Panelstugan
INREDNINGSSNIKKERI

NY ALTAN I NATURSTEN

Beklädnad av trappor, skorstenshållar m.m.
Skicka in ritning och mått för offert!

Stenhults AB
Kontor o. lager: Haggvalldamm (mitten Statoril)
Öppet: Vard 15-17
www.stenhults.se | info@stenhults.se
Tel. 0304-66 73 89 | Mobil. 0708-66 73 89

PEO JOHANSSONS
FASTIGHETSVÄRDERING AB

Telefon: 0302-151 37

Ansvarsförsäkrade

FASTIGHETSVÄRDERING
BESIKTNINGAR
BYGGTEKNISK RÅDGIVNING

www.peo-vardering.se

Vi har vad din trädgård behöver!

PLANTERINGSJORD • GRÄSMATTEJORD • TÄCKBARK
BERGKROSS • KULLERSTEN • FLIS FÖR TRÄDGÅRDS-
GÅNGAR • VÄGGRUS • MURSAND • SANDLÄDESAND
EU-SAND (GUNGSAND) • PRYDNADSSTENAR • SINGEL
BETONGSAND • DANSK SJÖSTEN, SV/VIT • NATUR-
STEN • MAKADAM • FÄRGAT GRUS • MARKDUK • M.M.

Hela sortimentet hittar du på
www.lysegarden.se

Öppettider: 06.45 - 15.30
Tel: 0303 - 22 31 30

Lysegården
Sand & trä

Hämta själv eller
beställ & vi levererar!

SKRÄM BORT RÅDJUR, MÖSS OCH RÅTTOR

Skrämer effektivt bort störande katter!

Extrapriser på webben
Kattskrämmans artikelnummer 610
Gäller t.o.m. 14/10 -14
Rabattkoden i kassan: VF1441

Vi har många bra lösningar mot skadedjur!

www.motavack.se
Tel 0220-716100

MOTAväck

GAK service AB

"När det gäller värme i villor och fastigheter"

BERGSÄKER INVESTERING!

Köp energimyndighetens testvinnare 2014
Nibe Fighter 1255 bergvärmepump.

NIBE

Ring oss för fri konsultation och hembesök.
Tel 031-28 67 94 **www.gak.se** **info@gak.se**

Proffs på Centraldammsugare!

Dammsugaren .se

Marknadens mest kompletta utbud av centraldammsugare

KAMPANJ
t.o.m sista november

20% rabatt på Centraldammsugarpaket

Vi har även stort utbud på reservdelar och tillbehör till Centraldammsugare.

allaway Nilfisk CANVAC

BEAM

HUSKY

Dammsugaren.se
Phone 031-650300

E-Mail info@dammsugaren.se

Parmmätaregatan 10 (Kvilletorget)
(centrallager Aröds industriväg 76)
41704 Göteborg

RADON

Dricker du ohälsosamt radioaktivt vatten?

Radonett är Europas mest sålda och effektiva radonavskiljare.

RADONETT

- reningsgrad av radon 97-99,9%
- tar bort svavelväte
- höjer pH-värdet till ca 7,5

Ring 0248-102 78 så hjälper vi dig

Radonett • info@radonett.com • www.radonett.com

Fabriksförsäljning

VAPENSKÅP OCH SÄKERHETSSKÅP

Unisafe
Rättvik www.unisafe.nu

Hällebergsväg 46, Rättvik • 0248-107 04

The bed of your dreams.

Hästens

www.hastens.com

MONTÉ

Många komb. och träslag

Lamino med pall i olika färger och träslag!

Lagervara.

STOLAB

Lilla Åland

Lagervara.

G.A.D. Stor utställning från Gotland köper du naturligtvis hos oss!

Handy klassisk soffa i många kombinationer och färger!

REZAS

Vi tvättar och reparerar alla typer av mattor!

REZAS MATTOR

Södra vägen 18, mitt emot Lorensbergs P-däck
Vardagar 10-18 • Lördagar 10-15
Telefon: 031 - 18 06 35 • www.rezas.se

BRUNO MATHSSON

Mejers

BYTT NU!
Fri transport eller hämtpris.
Vi tar gamla möbler med.

GÖTEBORGSVÄGEN 29, MÖLNDAL TEL. 031-27 27 10
(vid lasarettet) Fri parkering direkt vid ingången - Välkomna!
Öppet: Månd 9³⁰-19, tisd-fred 9³⁰-18, lörd 10-14

KÖK OCH SNICKERIER

UTAN GIFTIGA FÄRGER OCH SPÅNSKIVOR

Stabila beslag och lådor på kullager borgar för lång livslängd och god funktion.

Skåpens höjd, bredd och djup bestämmer du själv och du slipper passbitar.

Vi har även utbytesluckor.

ARÖDS INREDNINGAR

Allebyvägen 11, Torslanda 031-50 01 75
Öppet: Vard 8 - 18, Lörd ring för info

VATTENRENING

- Det är ditt vatten, ta kontroll över det! -

Vi på JMS löser dina vattenreningsbehov
Skräddarsydda filter som åtgärdar kalk, järn, mangan, svavel, väte, lågt pH, lukt, färg, smak m.m.
- Vi kan vattenrening.

Munkerödsvägen 3
444 32 Stenungsund
Tel: 0303-80 200

JMS
VATTENRENING

www.jms-vattenrening.se

Kvalitetsmattor sedan 1970!

JUST NU: EXTRA FÖRMÅNLIGA PRISER!

Vi tvättar och reparerar alla typer av mattor!

REZAS MATTOR

Södra vägen 18, mitt emot Lorensbergs P-däck
Vardagar 10-18 • Lördagar 10-15
Telefon: 031 - 18 06 35 • www.rezas.se

JAN HÅKANSSON BYGGPLANERING AB

VI UTFÖR

- Konditions och överlåtelsebesiktningar
- Teknisk och ekonomisk kontroll
- Utredningar
- Fukt- och mögelskador samt tvister

Ansvarsförsäkrad

Hulda Mellgrens Gata 7
421 32 Västra Frölunda
Mail: info@hakanssonbyggplanering.se
Tel: 031-706 98 80 Fax: 031-20 82 43

Nytt vattenfilter, eller service på ditt gamla

Kontakta oss på 0302-25590
info@h2ofilterteknik.se

Agria
Djurförsäkring

Jag hjälper dig att skraddarsy en djurförsäkring,

som passar för just dig och ditt djur.

Stefan Mattsson
Smådjursombud, 070-607 31 11
stefan.mattsson@ombud.agria.se

Har du egen borrhäls eller grävd brunn?

Med Enwas filter får du garanterat friskt och klart vatten.

Om vattnet är bräckt (salt) klarar vi det med vår RO-teknik.

Vi har lång erfarenhet inom vattenreningsteknik och har stor kunskap inom filtrerings- och avsaltningsteknik.

Kontakta Enwa för mer information om hur du får rent vatten.

ENWA

Backa Strandgata 8, 422 46 Hisings Backa
Tel 031-742 92 50 www.enwa.se

Mölnåls stad uppmanar alla fastighetsägare:
Klipp häcken! Du kan rädda liv!

Fotgängare tvingas ut i gatan och bilister saknar fri sikt, på grund av att häckar, buskar och träd inte är klippta och ansade. För ytterligare information kontakta MÖLNÅLS STAD GATUKONTORET
Telefon: 031-315 15 00
GATUKONTORET

Gör som 300.000 andra nöjda kunder

Välj Wood's avfuktare!

Wood's MRD17, full med fördelar!

Wood's MRD17 är den senaste modellen i Wood's populära MRD-serie. Wood's MRD-serie är kompakta, lättanvända, effektiva, energisnåla och mycket tysta.

Det senaste tillskottet Wood's MRD17 är en smidig och kraftfull allround-avfuktare med många smarta funktioner och finesser:

- Torkfunktion torkar tvätt och kläder på nolltid
- Automatisk avstängning vid för låg temperatur
- Digital display visar luftfuktigheten
- Effektivt luftfilter
- Automatisk omstart efter strömbavbrott
- Slanganslutning
- Timer för automatisk avstängning
- Energisnål och tystgående

P.S! Wood's har avfuktare för alla behov!

Wood's MRD10
Rek. pris: 1995:-

Wood's DS15F
Rek. pris: 3495:-

Wood's DS28F
Rek. pris: 3995:-

Lanseringspris:
2995kr
Köp Wood's MRD17 före
16/10 och få 1000kr
rabatt. Ordinarie
pris 3995kr.

Wood's
AVFUKTARE FROM CANADA

*Följande sidor
går i södra
upplagan.*

Wood's är Sveriges mest sålda avfuktare. Sedan starten i Kanada, för över 60 år sedan, har Wood's hjälpt mer än 300.000 hushåll att förebygga fukt- och mögelproblem. Just nu kan du köpa Wood's senaste avfuktare MRD17 till specialpris hos utvalda kedjor:

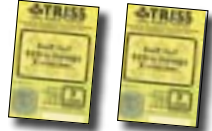
Lös korsordet och vinn lotter!

Skicka lösningen till Villa & Fritid, Box 344, 431 24 Mölndal. Märk kuvertet med "Korsord". Lösningen ska ha inkommit senast den 10/10 2014. Vinsten skickas med post till vinnarna. Anställda och till dem närstående äger ej rätt att delta i tävlingen.

Namn och adress: _____

1:a pris: Lottpaket **Värde: 100:-**

2:a - 5:e pris:
Två trisslotter
Värde: 60:-

VÄRME OCH FUKT

GYNNAR HUSSVAMPEN - DRABBAD KAN FÅ RIVA HUSET

Peter Bratt

Sommarens värmebölja och höga luftfuktighet ökar risken för att drabbas av äkta hussvamp. I värsta fall kan den som drabbas bli tvungen att riva hela huset. Trenden är att skadeanmälningarna ökar.

- Om du upptäcker något som liknar kakao- eller kanelpulver vid en golvlister, låt det vara och dammsug inte upp det. Kontakta istället genast ditt försäkringsbolag, säger Peter Bratt, skadeexpert på Länsförsäkringar. Äkta hussvamp avger ingen lukt, så den är förrädisk.

- SE TILL ATT DU HAR EN FÖRSÄKRING där skador som orsakats av hussvamp ingår. Om du inte har det skyddet så blir det mycket kostsamt, säger Peter Bratt.

ETT ANGREPP AV ÄKTA HUSSVAMP kan jämföras med en villabrand rent skade- och kostnadsenligt. Inte sällan måste hela huset rivas. Och även om det är ett mindre svampangrepp måste allt virke som är angripet tas bort med en säkerhetsmarginal på minst 1 meter.

ÄKTA HUSSVAMP ÄR EN MÖGELSORT som är unik i jämförelse med andra husmögel. Den transporterar vatten och kalk på egen hand via sina myceler till själva fruktkroppen.

Därför kallas den ofta för den gråtande svampen.

Vi bygger om och till våra hus i snabb takt men glömmer att ta tillvara äldre byggnadsteknik där trähusen fick luft på naturlig väg, och glömmer att anpassa den till nya tätare konstruktioner.

SÅ HÄR UPPTÄCKER DU HUSSVAMP:

- Det du ofta upptäcker är sporer som kan se ut som ett brunt pulver, likt malen kakao eller kanelpulver.
- Den äkta hussvampen luktar ingenting, men du kan känna av huvudvärk.
- Den uppträder framför allt i byggnader med dåligt ventilerade och fuktiga utrymmen i krypgrunder, källare, bjälklag, syllar och trossbottnar. Kalken i en gammal murstock i krypgrunden ökar risken för hussvamp om det tillförs fukt.
- Vanligaste orsakerna till fukt i grunden är en trasig vattenledning eller uppstigande fukt från mark, bristfällig dränering, att marken lutar mot byggnad, otillräcklig fuktspärr.

TIPS FÖR ATT UNDVIKA HUSSVAMP:

- Se till att grundkonstruktionen är fri från fukt och att dränering och ventilation fungerar.
- Inspektera krypgrunden på sommaren och se till att den är torr och ren från skräp.

Hussvamp liknar kakao- eller kanelpulver.

- Se till att regnvattnet leds bort från huset.
- Låt inte buskar växa för nära grunden. Håll det luftigt intill grunden.
- Åtgärda läckande vattenledningar.
- Om du tror att du drabbats, ring försäkringsbolaget omgående.
- Om du drabbats, anlita proffs för sanering.

DRÄNERA MED PORDRÄN!

Hur fungerar Pordränskivan?

Pordränskivans två främsta uppgifter är att värmeisolera och dränera källarvåningar. Skivan ska monteras på källarväggs utsida, detta för att erhålla en varm vägg. Avkylningen av vattenången sker då i Pordränskivan nära den kalla marken, vattenången kondenserar och vattnet transporterar lodrätt genom skivan ner till dräneringsröret. Källarväggen förblir varm och torr.

Vad består Pordränskivan av?

Skivan består av cellplastkulor där kulorna är skyddade mot fuktabsorbition med ett elastiskt lim runt kulorna. Just detta är oerhört viktigt då ett fungerande isoleringsmaterial måste vara torrt.

Vi ger dig gärna ett kostnadsförslag på dränering av ert hus! Du kan även köpa Pordrän och utföra arbetet själv, vi hjälper dig med goda råd!

ROTAVDRA

Pordrän är:

- Den fuktskyddade skivan
- Värmeisolerande
- Dränerande
- Kapillärbrytande
- Stötupptagande
- Miljövänlig
- Typgodkänd

Hos oss på Wiab får du även hjälp med:

- Gräsklippning
- Stenläggning
- Städning
- Beskärning
- Snöröjning
- Trädgårdsplanering

Vi hjälper dig att planera och ta hand om din trädgård!

RUTAVDRAG

WIAB Entreprenad AB, Aminogatan 13, 431 53 Mölndal
Tel 031-22 84 00 Fax 031-51 08 71 www.wiab.nu